

הכנסת, כי על אף שהגט חל למפרע, הוא אינו יכול להיכנס לאחר מיתתה, משום שהאשה צריכה להיות בחיים בשעת קיום התנאי (תוס' ישנים; תוס' רא"ש, וראה חלקת יואב אה"ע י, המבאר את טעם החילוק מדוע איש לא צריך להיות בחיים בשעת קיום התנאי, והאשה צריכה להיות). ויש סובר, שכיון שהיא מתגרשת למפרע, יכול לקיים את התנאי גם לאחר מיתתה, ואין בכך חיסרון של גט לאחר מיתה, אך מחשש שמא מתוך אנינותו לא יכנס, ולא יתקיים התנאי ויהיה לו שני בתים, מעלה עשו למען כפרת עוונות ישראל, שיקדים ויכנס לפני מיתתה, ובוודאות יתקיים התנאי (ריטב"א). ■ להלכה, האשה צריכה להיות בחיים בשעת קיום התנאי וחלות הגט (פתחי תשובה אה"ע קמג, ג).

והטעם שלא חוששים שמה לא יכנס לבית הכנסת, כפי שחוששים עליה, משום שכהנים זרזים הם, כל שכן כהן גדול הזרז יותר משאר הכהנים (תוס', בתי ראשון). או משום שכהן גדול נמצא ביום הכיפורים בבית המקדש, ובית דין הנמצאים שם יזהירוהו להיכנס (תוס', בתי שני, ע"פ שיח יצחק).

כהן גדול מקריב אונן, ואינו אוכל - 'מקריב אונן' - משום שדינו כל השנה כדין כל אדם ברגל שאין אבלות נוהגת בו (כמבואר בגמ' (מו"ק יד, א)), 'ואינו אוכל' - משום שאין דינו כרגל גמור, שהרי אין לו מצוה לשמוח כל יום כמצות השמחה שיש ברגלים, ורק לדינים הנוגעים לו מחמת היותו כהן גדול הוא כרגל, וכל מה שהוא נחשב כהן גדול הוא רק לענין עבודה, והראיה, שכהן גדול עובד בשמונה בגדים ואילו כהן הדייט בארבעה, אבל לענין אכילת קדשים אין לו מעלת כהן גדול, לכן אינו אוכל אונן (זכר יצחק מד). ויש שביאר את טעם החילוק, שהקרבן קלה יותר שהיא על ידי גופו של הכהן אך אינה בגופו, ואילו אכילה היא בגופו, ודבר שהוא בגוף האדם הוא חמור יותר (אבני נזר ח"מ פ"ח ד"ה עוד אני חודר).

להביאו מתוך ביתו, מצוה שיביאווהו למקדש לעבוד כל היום, כדי לפכח צערו (רש"י). ומה שנאמר 'ומן המקדש לא יצא' - שמשם דרשו להתיר עבודת כהן גדול בהיותו אונן (ראה סנהדרין פד, א), אין פירושו שדוקא אם הוא כבר במקדש לא יצא, אלא אורחא דמילתא היא שהכהן גדול נמצא בבית המקדש, אבל הוא הדין שיכול לבוא מביתו (שיח יצחק, בביאור ראשון). ויש שפירש, שאין כוונת הגמ' כאן שמצוה עליו לעבוד, אלא רק שעליו לבוא לבית המקדש, ורבי יהודה לשיטתו בסנהדרין (משנה יח, א, וגמ' יט, א) המבאר את הפסוק 'ומן המקדש לא יצא' כפשוטו, שאם מת לו מת אינו יוצא מבית המקדש, מחשש שמה מחמת צערו יטמא לו, ו'להביאו מתוך ביתו' אף הוא מתפרש כן, שעליו לבוא לבית המקדש מטעם זה (רש"ש).

היה עומד ומקריב על גבי המזבח וכו', הברייתא עוסקת בכהן הדייט שהיה עומד ומקריב ונעשה אונן, שלדעת רבי יהודה מפסיק עבודתו ולדעת רבי יוסי יגמור, וקושיית הגמ' היא מסברא, שאם רבי יהודה החמיר יותר מרבי יוסי בכהן הדייט, לא מסתבר שבכהן גדול יתהפכו השיטות, ובכהן גדול רבי יהודה יקל מרבי יוסי (רש"י) [ולדעת רבי יוסי הסובר שאם התחיל את העבודה יגמור אותה, אף שכהן הדייט מחלל את העבודה כשהוא אונן (קושיית תוס' ישנים, וראה תוס'), זהו רק אם התחיל לעבוד כשהוא כבר אונן, אבל אם התחיל לעבוד קודם היותו אונן, ובאמצעה נעשה אונן, יגמור (ריטב"א)]. ויש סוברים, שהברייתא מדברת בכהן גדול, וקושיית הגמ' היא, שאם לדעת רבי יהודה הוא צריך להפסיק מעבודתו, קל וחומר שלא יביאווהו מביתו (תוס'; תוס' ישנים).

ועבד ליה עבודה בשני בתים. דקדקה הגמ' לשאול שמה תמות באמצע העבודה, ולא שאלה שמה תמות לאחר גמר העבודה ונמצא שעבד את כל עבודת היום בשני בתים, משום שבאה הגמ' לומר, שאפילו באופן שיאמר לה 'על מנת שלא תמות חברתך כל זמן העבודה', שאז אם תמות לאחר גמר העבודה, חל הגט ויש רק בית אחד, מכל מקום עדיין יתכן שיהיו שני בתים באופן שתמות באמצע העבודה (תוס' ישנים; תוס' רא"ש). ויש שפירש, שהגמ' לא שאלה שמה תמות לאחר גמר העבודה, משום שעל פי רוב אין שהות למות לאחר גמר העבודה, אלא היום והעבודה מסתיימים בשווה (ריטב"א).

ודילמא מיתא חברתה והיה ליה גיטא דהא גיטא וקם ליה בלא בית. ובאופן נוסף היתה הגמ' יכולה לדחות אוקימתא זו, שמצוי ששתיהן תישארנה בחיים, ולא חל הגט של השניה, ונמצא שיש לכהן גדול שני בתים (ריטב"א, וראה תוס' לעיל ע"א ד"ה אלא דאמר).

ולא עיילא היא לבית הכנסת, ויש לחוש לכך, משום שנשים עצלניות הן (תוס'). ועל אף שאשה מתגרשת על כורחה, ואפשר להכניסה על כורחה, אך כניסה כזו אינה בטוחה, כיון שתלויה בדעת אחרים, ושמה לא יצליחו להכניסה (תוס' ישנים; תוס' רא"ש). ויש סובר, שהכנסה בכוח לא תועיל לקיים התנאי, כי הלשון 'על מנת שלא תכנס' משמעותו שתיכנס על דעת עצמה. והיתה הגמ' יכולה לומר שמתנה עמה לשון תנאי שמשמעותו הכנסה על כורחה, אך העדיפה להעמיד את האוקימתא הבאה (ריטב"א).

ויש שביאר, שעד גמר עבודת היום אינה יכולה להיכנס לבית הכנסת ולבלט גירושיה, מחשש שמה תמות בהמשך היום, ועל ידי זה יתבטלו גם גירושי חברתה, ונמצא נעשתה העבודה בשני בתים, ואנו חוששים שמה לא תספיק להיכנס לבית הכנסת בזמן המועט הנותר מגמור עבודת היום עד סוף היום, שאז שתיהן נעשות גרושות והיה הכהן גדול אף ללא בית אחד (רעק"א בגליון הש"ס; הגהות רא"מ הורוויץ).

אָלָא לְחָדָא אָמַר לָהּ הָרִי זֶה יִגִּישׁ עַל מִנַּת שְׁלֹא תָמוּת חֲבֵרְתֶּיךָ וְכו'. והיה יכול לקדש את השניה בתנאי שיכנס לבית הכנסת, ואת הראשונה לגרש על מנת שיכנס לבית הכנסת, ואם יראה שהראשונה עומדת למות, יכנס לבית הכנסת ותהיה מגורשת למפרע, והשניה מקודשת למפרע, אלא כשם שאסור משום שבות לעשות קנין בשבת, כך אסור לעשות קנין בערב שבת שיחול בשבת, ובאופנים אלו הוא עובר על שני שבותים, גירושיה של הראשונה וקידושיה של השניה, לכן העדיפה הגמ' את האופן שהציעה, לגרש את השניה על מנת שלא תמות הראשונה, ולגרש את הראשונה על מנת שיכנס לבית הכנסת, שאם יראה שהראשונה עומדת למות, יכנס לבית הכנסת ויגרם לגירושיה והשניה תישאר מקודשת, שבאופן זה עובר רק על שבות אחד, ועדיף לעבור על שבות אחד ולא על שני שבותים (רעק"א, ובמרומי שדה כתב, שסברא דחוקה היא לומר שעדיף לעבור על שבות אחד ולא על שנים, וראה מה שכתבנו לעיל ע"א ד"ה דמגרש).

אי חזי לה דקא בעיא למימת קדים איהו ועייל לבית הכנסת, כאשר רואה שהיא גוססת, יקדים להיכנס לבית הכנסת (רבנא חננאל), ואין לחשוש שתמות לאחר יום הכיפורים ונמצא שביום הכיפורים היה ללא בית (קושיית הנחלת יעקב [לבעל תבית המשפט]), משום שרוב גוססים למיתה, והוא לאלתר תוך חצי שעה (רדב"ז ג, פו, וכע"ז בהגהות הר"ש טיובש). ודקדקה הגמ' לומר 'קדים' איהו ועייל לבית